

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S1

Beslutande

Minister
Carina Aaltonen

Föredragande

Avdelningschef
Bengt Michelsson

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 73

Riksdagens justitieombudsmans begäran
om bemötande av social- och hälsovårds-
ministeriets utredning och yttrande.

ÅLR 2013/3751

Landskapsregeringen beslöt till justitieombudsmannen avge
bemötande i enlighet med **bilaga 1, S1015E29** gällande social-
och hälsovårdsministeriets utredning och yttrande med anledning
av landskapskapsregeringens klagomål om avsaknad av svenskspråkiga
översättningar av God medicinsk praxis rekommendationerna och
Pharmaca Fennica.

Brev

96 S1

Datum

23.07.2015

Dnr

ÅLR 2013/3751

Riksdagens Justitieombudsman
FI-00102 RIKSDAGEN

Hänvisning

Begäran om bemötande

Kontaktperson

Bengt Michelsson, tel. 018-25 260

Ärende

BEGÄRAN OM BEMÖTANDE AV

DEN 08.06.2015 Dnr 5498/4714

GÄLLANDE KLAGOMÅL nr 90 S20

Riksdagens justitieombudsman har gett Ålands landskapsregering möjlighet att bemöta social- och hälsovårksministeriets utredning jämte yttrande i klagomålsärendet gällande tillgången till God medicinsk praxis rekommendationerna och Pharmaca Fennica på svenska. Ålands landskapsregering lämnar följande bemötande:

Bakgrund

Pharmaca Fennica och God medicinsk praxis är nödvändiga standardverk för yrkesutövare inom hälso- och sjukvården i Finland och används mycket frekvent dagligen av yrkesutbildad hälso- och sjukvårdspersonal i riket.

En stor del av den yrkesutbildade hälso- och sjukvårdspersonalen, inklusive läkare och tandläkare på Åland idag, behärskar inte finska så bra att de kan använda God medicinsk praxis rekommendationerna eller Pharmaca Fennica och därmed äventyras deras möjligheter att utöva sitt yrke enligt vad som är lege artis i Finland. Följden blir också att Åland exkluderas från den nationella harmonisering av metoder och kvalitet vid vården av sjukdomar som är målet med God medicinsk praxis i Finland. Det bör även beaktas att nästan all kommunikation mellan vårdgivare och patienter samt mellan olika vårdgivare sinsemellan på Åland sker på svenska.

Landskapsregeringen bedömer att rådande förhållande även kan utgöra en patientsäkerhetsrisk.

Landskapsregeringen har därför krävt att riksmyndigheterna i Finland vidtar åtgärder för att Pharmaca Fennica och God medicinsk praxis rekommendationerna översätts till svenska.

Följande framställningar har gjorts:

De första initiativen i ärendet togs av landskapsläkaren Axel Hansson i form av e-brev till medicinalråd Timo Keistinen vid SHM.
E-brev från Axel Hansson till Timo Keistinen 14.5.2012, 17.9.2012, 12.10.2012, 5.12.2012

I ett brev till Social och hälsovårdsministeriet av den 23.04.2013 ger landskapsregeringen bakgrundsinformation för att förstå sakens betydelse och framlägger sin argumentation och förslag i ärendet. (Bifogas)

I ett brev till SHM daterat den 12.11.2013 påminner landskapsregeringen om ärendet. (Bifogas)

Argumentationen i ärendet konkretiseras av Valviras avgörande i ett tillsynsärende som refereras i ett brev till SHM den 17.12.2013. (Bifogas)

Den 29.9.2014 ger landskapsregeringen sitt genmäle till Social- och hälsovårdsministeriet med hänvisningar till tidigare korrespondens i ärendet samt Social- och hälsovårdsministeriets brev STM/1858/2013. (Bifogas)

Den 23.10.2014 riktar sig landskapsregeringen med en skrivelse i ärendet till Justitieministeriet med en begäran om utlåtande i ärendet. (Bifogas)

I sitt brev av den 18.12.2014 till Riksdagens justitieombudsman lämnar Ålands landskapsregering in klagomål gällande social- och hälsovårdsministeriets underlåtenhet att tillhandahålla *God medicinsk praxis rekommendationerna* och information motsvarande den i den finskspråkiga läkemedelshandboken *Pharmaca Fennica* på svenska.

Inkomna utlåtanden stöder Ålands landskapsregerings krav

Justitieministeriet hänvisar till nationalspråksstrategin vars syfte är att främja en korrekt tillämpning av språklagen och genom detta även garantera att det även i framtiden finns två livskraftiga nationalspråk i Finland och anser att översättningen av *Pharmaca Fennica* och *God medicinsk praxis rekommendationerna* ska ses ur detta hänseende. Justitieministeriet konstaterar också att användningen av *Pharmaca Fennica* och *God medicinsk praxis* är utbredd och tillgången till korrekt och uppdaterad information på svenska om läkemedelsinformation och vård är av stor betydelse (09.02.2015, OM 5/58/2014).

Valviras åsikt är att eftersom *God medicinsk praxis* är en viktig komponent vid vård av patienter i Finland och åberopas då man avgör om vården skett lege artis är det av vikt att ha riktlinjerna på svenska. Vidare är Valviras åsikt att svenskspråkig läkemedelsinformation enligt formatet *Pharmaca Fennica* borde finnas tillgänglig på svenska (27.1.2014 Dnr 333/06.00.00/2014).

Social och hälsovårdsministeriet hänvisar i sitt yttrande till 27§ 30 punkten i självstyrelselagen för Åland och konstaterar att bestämmelser och föreskrifter som skall gälla på Åland bör finnas tillgängliga på svenska (28.05.2015, STM/955/2015). Ministeriet låter även förstå att *God medicinsk praxis rekommendationerna* och *Pharmaca Fennica* hör till den kategori bestämmelser och föreskrifter som läkare behöver för att fullgöra sin skyldighet att, enligt 15 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), tillämpa allmänt godtagna och beprövade metoder och hela tiden komplettera sina yrkeskunskaper.

Landskapsregeringens bedömning

Landskapsregeringen uppfattar att Social- och hälsovårdsministeriets utredning och yttrande, utgående från gällande rättsgrund, stöder kravet på att det i Finland skall finnas svenskspråkiga versioner av God medicinsk praxis rekommendationerna och av Pharmaca Fennica. Detta för att inte försätta yrkespersoner verksamma inom hälso- och sjukvården i olikartad ställning utgående från nationalspråk gällande behovet av aktuell information. Det är också genom utredningen och yttrandet klarlagt att offentliga medel används för att utarbeta och upprätthålla samt sprida evidensbaserade nationella behandlingsrekommendationer för att stöda yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården när de fattar vårdbeslut. Likaså är det genom Tillstånds- och tillsyneverket för social- och hälsovården, Valvira och ministeriets yttranden och utredning ostridigt att det ligger i det allmännas intresse att ha enhetliga grunder för vård då verksamheten inom hälso- och sjukvården baseras på evidens, god praxis och goda rutiner vilket styrks av konstateranden i regeringens proposition 90/2010 rd och av det faktum att rekommendationerna används för att utarbeta det nationella serviceurvalet som förutsätts i EU:s patientdirektiv. Enligt Valvira, som har som mål med styrning och tillsyn att trygga patientsäkerheten och patienternas rättigheter samt främja god vårdkvalitet genom att förhindra otillbörlig vård och praxis, borde svenskspråkig läkemedelsinformation enligt formatet Pharmaca Fennica finnas tillgänglig på svenska. Social- och hälsovårdsministeriets utredning och yttrande pekar på att all lagstadgad läkemedelsinformation inte finns tillgänglig på svenska.

Ålands landskapsregering anser med stöd i ovan sagda och genom det som tidigare yttranden och utredningar visat att landskapsregeringen har grund för klagomålet gällande avsaknad av svenskspråkiga översättningar av God medicinsk praxis rekommendationerna och Pharmaca Fennica.

Minister

Carina Aaltonen

Avdelningschef

Bengt Michelsson

BILAGA:

Brev till Social och hälsovårdsministeriet av den 23.04.2013

Brev till SHM daterat den 12.11.2013

Brev till SHM den 17.12.2013.

Genmäle den 29.9.2014 Social- och hälsovårdsministeriet

Skrivelse den 23.10.2014 till Justitieministeriet